

Behaviors and effects of part-time job of Burapha University, Chanthaburi Campus Students

Nithinan Theindee¹ Ronnarit Pluemthanom¹ Ploypailin Yodkam² and Patcharee Preepremmote^{2*}

¹ Bachelor of Business Administration student, Faculty of Science and Arts, Burapha University, Chanthaburi Campus, Thailand

² Lecturer in Major of Business Administration, Faculty of Science and Arts, Burapha University, Chanthaburi Campus, Thailand

* Corresponding author. E-mail: patcharee_pa@buu.ac.th

ABSTRACT

The purposed of this article were to (1) study the behavior and characteristics of part-time job of Burapha University, Chanthaburi Campus students, and (2) study the effects of part-time job of Burapha University, Chanthaburi Campus students. This research is a quantitative research. The data were collected by using validation and reliability questionnaire of 356 samples. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, minimum, maximum and standard deviation. The result of the study found that: The behavior and characteristics of part-time job students mostly worked in restaurants and convenience stores, followed by working in convenience stores, dessert shops, cafes, and bakery shops. In term of time, most of part-time job time is during 6.01 p.m. to 12.00 a.m.. In term of income, an average income is 44.91 baht per hour, a minimum income is 24 baht per hour and a maximum is 150 baht per hour. The main channel to find a part-time job is the recommendation of friends, social media, seniors students and teachers respectively. In term of the influenced person on part-time job decision making were themselves, relatives, friends and experienced persons respectively. There were the impact of part-time job is divided into 5 areas: physical health, education, finance, relationship and emotional and feeling. The biggest impact of Part-time job is on finances, with a positive impact on income increasing with an average of 3.85, followed by emotional and feeling, physical health and relationship respectively. Moreover, the students conclude that part-time job had the least effect on education.

Keywords: Part-Time Job, Behavior of Part-Time Job, Effects of Part-Time Job

พฤติกรรมและผลกระทบจากการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี

นิตินันท์ เทียนดี¹ รัตนฤทธิ์ ปลื้มถนอม¹ พลอยไพลิน ยอดคำ² และ พัชรีย์ ปรีเปรมโมทย์^{2*}

¹ นิสิตสาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี ประเทศไทย

² อาจารย์สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: patcharee_p@buu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) ศึกษาพฤติกรรมและลักษณะงานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี และ (2) ศึกษาผลกระทบของการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 356 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษา พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ทำงานในร้านอาหาร และร้านสะดวกซื้อ เป็นหลัก รองลงมา ได้แก่ การทำงานในร้านสะดวกซื้อ ร้านขนม/ คาเฟ่ และร้านทำขนม ซึ่งส่วนใหญ่ทำงานในช่วงเวลา 18.01-24.00 น. มีค่าตอบแทนที่ได้รับเฉลี่ย 44.91 บาทต่อชั่วโมง มีค่าตอบแทนต่ำสุดเท่ากับ 24 บาทต่อชั่วโมง และสูงสุดที่ 150 บาทต่อชั่วโมง โดยช่องทางหลักในการหางานพิเศษนอกเวลาเรียน คือ การแนะนำของเพื่อน รองลงมา ได้แก่ ช่องทาง Social Media การแนะนำของรุ่นพี่ และการแนะนำของอาจารย์ ตามลำดับ และบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทำงานพิเศษนอกเวลาเรียน คือ ตนเอง ได้แก่ ญาติ เพื่อน และผู้ที่มีประสบการณ์ ตามลำดับ ผลกระทบของการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียน แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านการศึกษา ด้านการเงิน ด้านความสัมพันธ์ ด้านอารมณ์และความรู้สึก โดยเมื่อเรียงลำดับของผลกระทบแล้ว สะท้อนว่า การทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนส่งผลกระทบด้านการเงิน หรือทำให้รายได้เพิ่มขึ้นมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 รองลงมา ได้แก่ ผลกระทบด้านอารมณ์และความรู้สึก ด้านสุขภาพร่างกาย และด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ตามลำดับ โดยนิสิตเห็นว่าการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนสร้างผลกระทบด้านการศึกษาน้อยที่สุด

คำสำคัญ: การทำงานพิเศษนอกเวลาเรียน, พฤติกรรมการทำงานพิเศษ, ผลกระทบจากการทำงานพิเศษ

© 2023 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี เป็นสถาบันการศึกษาที่มีหลักสูตรการเรียนการสอนในสาขาที่ตอบโจทย์ความต้องการของพื้นที่ โดยประกอบด้วย 3 คณะ ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ คณะเทคโนโลยีทางทะเล คณะอัญมณี โดยมีนิสิตระดับปริญญาตรีทั้งสิ้น 1,129 คน (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2565) ซึ่งนิสิตส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ปานกลาง และบางส่วนก็มีข้อจำกัดทางด้านรายได้ รวมถึงมีนิสิตจำนวนหนึ่งที่มีการกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) หรือ กองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) ซึ่งจากสถานการณ์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนถือได้ว่าเป็นอีกทางเลือกในการหารายได้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายระหว่างเรียน ทั้งในส่วน ค่าธรรมเนียมการศึกษา ค่าใช้จ่ายส่วนตัว ค่าที่พัก ค่าเดินทาง หรือซื้อสิ่งของที่จำเป็นต่างๆ นอกจากนั้น จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งทำให้รายได้ครัวเรือนลดลง ครอบครัวของนิสิตต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาที่สูงมากเมื่อเทียบกับรายได้ ทำให้มีนิสิต นักศึกษา และนักเรียนจำนวนไม่น้อยต้องหลุดออกจากระบบการศึกษา หรือเผชิญความเสี่ยงต่อการหลุดออกจากระบบเพื่อออกมาแบ่งเบาภาระครอบครัวโดยการช่วยทำงานหาเงิน (ตรีนุช ไพชยนต์วิจิตร และ สรลัษณา อิตติสวรรค์, 2565)

ทั้งนี้จากนโยบายการส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (อว.) เน้นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นสร้างทักษะให้สอดคล้องกับสภาพสังคมของปัจจุบัน โดยให้ความสำคัญกับทักษะด้านสารสนเทศและการสื่อสาร รวมไปถึงทักษะในการดำรงชีวิต การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนจึงจำเป็นต้องมีรูปแบบใหม่ๆ ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาพลเมืองให้เป็นผู้ที่มีทักษะ สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพในสังคมได้ (จิตินันท์ ดาวศรี และคณะ, 2564) ซึ่งการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียน (Part Time) ของนิสิตถือได้ว่าเป็นการเรียนรู้นอกสถานศึกษา และช่วยพัฒนาทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพ ที่สร้างผลกระทบในเชิงบวกหลายประเด็น อาทิ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ การหารายได้เสริมและแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง การหาประสบการณ์การทำงานก่อนสำเร็จการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ชีวิตการทำงานในอนาคต และช่วยปรับปรุงลักษณะนิสัยให้ดีขึ้น (สุวลี สาคำ, 2549; รุ่งศิริ มีแก้ว, วรรณรักษ์ งามแมน และ พิทักษ์ ศิริวงศ์, 2561) ขณะเดียวกันก็อาจจะสร้างผลกระทบในเชิงลบ อาทิ ทำให้นิสิตใส่ใจการเรียนน้อยลง ขาดเรียนมากขึ้น ส่งงานล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพ ความสามารถในการเรียนลดลง หรือผลการเรียนลดลง และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัยน้อยลง ตลอดจนทำให้สุขภาพร่างกายและจิตใจอ่อนแอลง (บุษกร ถาวรประสิทธิ์, 2563)

ด้วยเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาพฤติกรรม ลักษณะงานพิเศษนอกเวลาเรียน และผลกระทบของการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวจะมีประโยชน์ต่อการวางแผนงานในการสนับสนุนการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียน ตลอดจนแนวทางในการช่วยเหลือนิสิตที่ครอบครัวยากจน ขาดรายได้ และส่งเสริมโอกาสในการเรียนระดับอุดมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและลักษณะงานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะของมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี

คณะ	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง
	จำนวน (คน)	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวน (คน)
คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์	744	65.90	231
คณะเทคโนโลยีทางทะเล	254	22.50	79
คณะอัญมณี	131	11.60	41
รวม	1,129	100.00	350

ที่มา: กองทะเบียนและประมวลผลการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา, 2565

ตามตารางที่ 1 ประชากรของการศึกษาในครั้งนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี จำนวน 1,129 คน โดยในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างอ้างอิงตามสูตรของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (ค่าความคาดเคลื่อนร้อยละ 5) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 300 ตัวอย่าง และเพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล คณะผู้วิจัยจึงวางแผนเก็บข้อมูล จำนวนอย่างน้อย 350 ตัวอย่าง ซึ่งใช้การสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) ด้วยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) จำแนกตามสัดส่วน

ของประชากรนิสิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี แบ่งเป็นนิสิตคณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ ร้อยละ 65.90 นิสิตคณะเทคโนโลยีทางทะเล ร้อยละ 22.50 และนิสิตคณะอัญมณี ร้อยละ 11.60 จากนั้นจึงใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีหลักการในการสร้างเครื่องมือ ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ และวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ดังนี้

2.1 การสร้างเครื่องมือ ใช้ แบบสอบถามแบบปลายปิด (Closed-ended Questions) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี แบ่งออกเป็น 4 ส่วนสำคัญได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ คณะ ชั้นปี รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (ไม่รวมค่าที่พัก) และสถานะการกู้ยืมเงิน กยศ.หรือ กรอ. ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการตัดสินใจทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนได้แก่ ลักษณะงานนอกเวลาเรียน ช่วงเวลาที่ทำงานนอกเวลา ค่าตอบแทนที่ได้รับ (บาทต่อชั่วโมง) ความเหมาะสมของค่าตอบแทนที่ได้รับ ช่องทางในการหางานนอกเวลา และบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทำงานพิเศษนอกเวลาเรียน ส่วนที่ 3 ผลกระทบจากการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียน ประกอบด้วยผลกระทบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านการศึกษา ด้านการเงิน (รายได้เพิ่มขึ้น) ด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และด้านอารมณ์และความรู้สึก และส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะงานพิเศษนอกเวลาเรียน และผลกระทบของการทำงานพิเศษ ซึ่งในส่วนนี้จะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions)ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ประกอบด้วยการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยกระบวนการต่างๆ ดังนี้

2.2.1 คุณภาพด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ดำเนินการเสร็จแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงทั่วไป และความครอบคลุมของข้อคำถามเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา นิยามและตัวแปรที่ต้องการวัด ตลอดจนความเหมาะสมของการใช้ถ้อยคำ และจำนวนข้อคำถามในแต่ละประเด็น และนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นของหลักของเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสมก่อนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า มีค่ามากกว่า 0.5 แสดงให้เห็นว่าประเด็นคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการดำเนินการวิจัย

2.2.2 คุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวนอย่างน้อย 30 ตัวอย่าง และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1990) ซึ่งจากการวิเคราะห์คุณภาพด้านความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม จำนวน 30 ตัวอย่าง พบว่า โดยภาพรวมของแบบสอบถาม มีค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.72 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์การพิจารณาระบุว่า หากมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.71-1.00 แสดงว่า แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นในระดับสูง (เกียรติสุตา ศรีสุข, 2552) จากข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า แบบสอบถามดังกล่าวมีความเชื่อมั่นในระดับสูง ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า เป็นแบบสอบถามที่น่าเชื่อถือ เหมาะสมกับการนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. สมมติฐานการวิจัย

- 3.1 นิสิตในคณะที่แตกต่างกัน จะมีผลกระทบด้านสุขภาพร่างกายที่แตกต่างกัน
- 3.2 นิสิตในคณะที่แตกต่างกัน จะมีผลกระทบด้านการศึกษาที่แตกต่างกัน
- 3.3 นิสิตในคณะที่แตกต่างกัน จะมีผลกระทบด้านการเงิน (รายได้เพิ่มขึ้น) ที่แตกต่างกัน
- 3.4 นิสิตในคณะที่แตกต่างกัน จะมีผลกระทบด้านความสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน
- 3.5 นิสิตในคณะที่แตกต่างกัน จะมีผลกระทบด้านอารมณ์และความรู้สึกที่แตกต่างกัน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ผ่านการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ให้กับนิสิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี ซึ่งครอบคลุมทั้ง 3 คณะ ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ คณะ

เทคโนโลยีทางทะเล และคณะอัญมณี ซึ่งผู้ศึกษาได้กระจายการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ครอบคลุมทั้ง 4 ชั้นปี ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมาทั้งสิ้น จำนวน 356 ชุด (จากที่กำหนดกลุ่มตัวอย่างไว้อย่างน้อย 350 ตัวอย่าง)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางสถิติ เพื่อประมวลผลทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analytics) โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมและลักษณะงานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาวิทยาเขตจันทบุรี

5.2 การวิเคราะห์สถิติพื้นฐานด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าต่ำสุด (Min) ค่าสูงสุด (Max) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียน โดยมีเกณฑ์กำหนดให้คะแนนคำตอบสำหรับข้อคำถาม Likert Scale ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 คือ ระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 คือ ระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 คือ ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 คือ ระดับน้อย

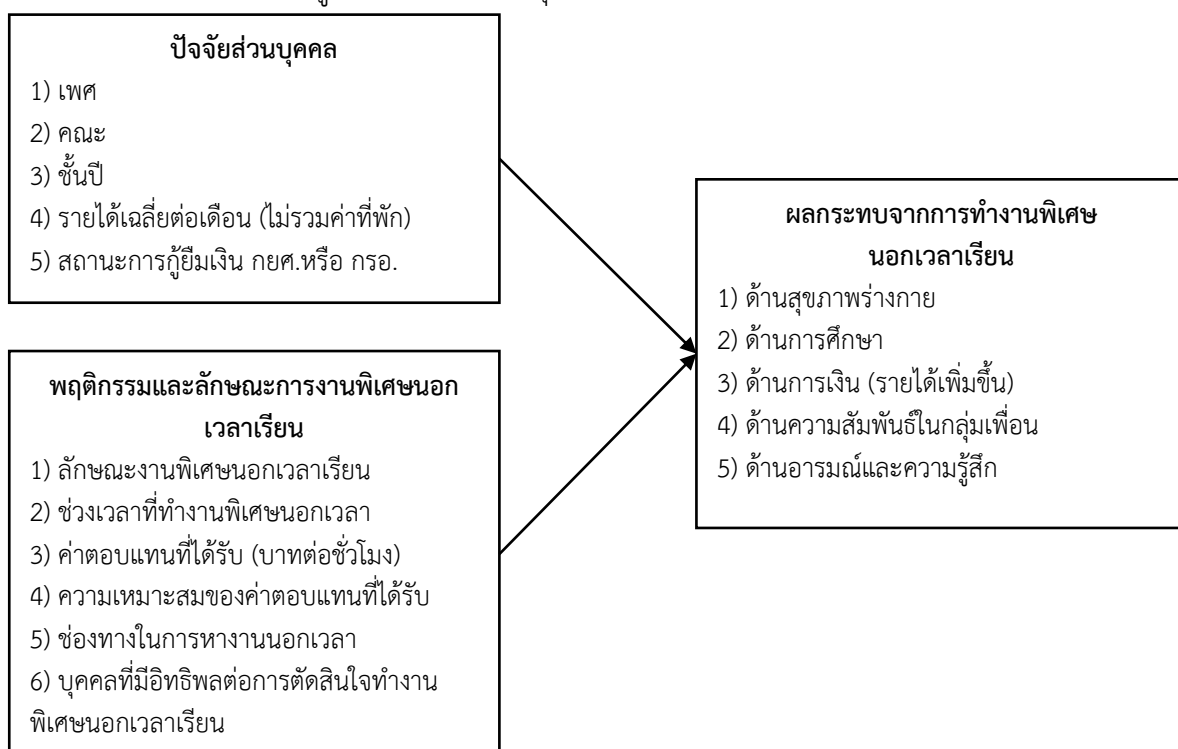
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 คือ ระดับน้อยที่สุด

5.3 การวิเคราะห์จำแนกตามกลุ่ม ใช้สถิติเชิงอ้างอิงหรือสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) โดยใช้การวิเคราะห์ ANOVA เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียน โดยแบ่งตามคณะ

5.4 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่างๆ นำมาวิเคราะห์และนำเสนอผลในลักษณะของความเรียง และจำแนกตามประเด็นที่สำคัญๆ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรม ลักษณะงานพิเศษนอกเวลาเรียน และผลกระทบของการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาวิทยาเขตจันทบุรี รายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

กลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้มีจำนวนทั้งสิ้น 356 ราย แบ่งเป็นเพศชาย ร้อยละ 36.80 เพศหญิง ร้อยละ 51.69 และกลุ่ม LGBT อีกร้อยละ 11.52 ประกอบด้วย นิสิตคณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 67.98 นิสิตคณะเทคโนโลยีทางทะเล ร้อยละ 20.22 และนิสิตคณะอัญมณีอีกร้อยละ 11.80 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนิสิตชั้นปี 3 ซึ่งนิสิตส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน(ไม่รวมค่าที่พัก) ในระหว่าง 4,001 - 5,000 บาท รองลงมาคือ รายได้ระหว่าง 5,001 - 6,000 บาท และรายได้น้อยกว่า 4,000 บาท ตามลำดับ ซึ่งสะท้อนถึงจำกัดเกี่ยวกับรายได้ของนิสิต และเป็นปัจจัยที่กระตุ้นให้นิสิตต้องทำงานพิเศษนอกเวลา (Part Time) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาสถานะการกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) หรือ กองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) พบว่ามีนิสิตเพียงร้อยละ 30.06 ที่มีการกู้ยืมเงินกองทุนให้กู้ยืมข้างต้น (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ลักษณะข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ลักษณะทางประชากรศาสตร์		จำนวน (ราย)	สัดส่วน (ร้อยละ)
เพศ	ชาย	131	36.80
	หญิง	184	51.69
	LGBT	41	11.52
	รวมทั้งหมด	356	100.00
คณะ	คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์	242	67.98
	คณะเทคโนโลยีทางทะเล	72	20.22
	คณะอัญมณี	42	11.80
	รวมทั้งหมด	356	100.00
ชั้นปี	ชั้นปีที่ 1	65	18.26
	ชั้นปีที่ 2	66	18.54
	ชั้นปีที่ 3	121	33.99
	ชั้นปีที่ 4	97	27.25
	ชั้นปี 5 ขึ้นไป	7	1.97
	รวมทั้งหมด	356	100.00
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (ไม่รวมค่าที่พัก)	น้อยกว่า 4,000 บาท	76	21.35
	4,001 - 5,000 บาท	108	30.34
	5,001 - 6,000 บาท	97	27.25
	มากกว่า 6,001 บาทขึ้นไป	72	20.22
	ไม่ระบุ	3	0.84
	รวมทั้งหมด	356	100.00
สถานะการกู้ยืมเงิน กยศ.หรือ กรอ.	ไม่ใช่	249	69.94
	ใช่	107	30.06
	รวมทั้งหมด	356	100.00

ที่มา: จากการวิเคราะห์

1. พฤติกรรมและลักษณะงานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี

โดยภาพรวมนิสิตส่วนใหญ่ทำงานในร้านอาหาร และร้านสะดวกซื้อ เป็นหลัก ซึ่งหากพิจารณาจำแนกตามรายคณะ พบว่า นิสิตของคณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ทำงานในร้านอาหารมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.67 รองลงมา ได้แก่ การทำงานในร้านสะดวกซื้อ ร้านขนม/ คาเฟ่ และร้านทำขนม ตามลำดับ ในขณะที่นิสิตคณะเทคโนโลยีทำงานในร้านสะดวกซื้อมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.89 รองลงมา ได้แก่ การทำงานในร้านอาหาร แอดมิน เช่น ตอบแชทลูกค้าออนไลน์ และการทำงานในร้านขนม/ คาเฟ่ ตามลำดับ ในขณะที่นิสิตคณะอัญมณีทำงานในร้านอาหารมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.48 รองลงมา ได้แก่ การทำงานในร้านสะดวกซื้อ ร้านขนม/ คาเฟ่ และแอดมิน เช่น ตอบแชทลูกค้าออนไลน์ ตามลำดับ (ตารางที่ 3) โดยเมื่อพิจารณาช่วงเวลาทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตทั้ง 3 คณะ พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ทำงานในช่วงเวลา 18.01-24.00 น. เป็นหลัก (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 3 ลักษณะงานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี

คณะ		ลักษณะงานพิเศษนอกเวลาเรียน					
		ร้านสะดวกซื้อ	ร้านอาหาร	ร้านทำขนม	แอดมิน เช่น ตอบแชทลูกค้าออนไลน์	ร้านขนม คาเฟ่	อื่นๆ
คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์	ความถี่ (ราย)	69	96	17	16	34	10
	สัดส่วน (ร้อยละ)	28.51	39.67	7.02	6.61	14.05	4.13
คณะเทคโนโลยีทางทะเล	ความถี่ (ราย)	28	22	4	7	7	4
	สัดส่วน (ร้อยละ)	38.89	30.56	5.56	9.72	9.72	5.56
คณะอัญมณี	ความถี่ (ราย)	13	17	3	3	2	4
	สัดส่วน (ร้อยละ)	30.95	40.48	7.14	7.14	4.76	9.52
ทั้งหมด	ความถี่ (ราย)	110	135	24	26	43	18
	สัดส่วน (ร้อยละ)	30.90	37.92	6.74	7.30	12.08	5.06

หมายเหตุ: ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ที่มา: จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 4 ช่วงเวลาที่ทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี

คณะ		ช่วงเวลาที่ทำงานพิเศษนอกเวลาเรียน			
		9.01-12.00 น.	13.01-18.00 น.	18.01-24.00 น.	24.01-6.00 น.
คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์	ความถี่ (ราย)	22	65	189	40
	สัดส่วน (ร้อยละ)	9.09	26.86	78.10	16.53
คณะเทคโนโลยีทางทะเล	ความถี่ (ราย)	9	13	57	23
	สัดส่วน (ร้อยละ)	12.50	18.06	79.17	31.94
คณะอัญมณี	ความถี่ (ราย)	8	9	28	11
	สัดส่วน (ร้อยละ)	19.05	21.43	66.67	26.19
ทั้งหมด	ความถี่ (ราย)	39	87	274	74
	สัดส่วน (ร้อยละ)	10.96	24.44	76.97	20.79

หมายเหตุ: ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ที่มา: จากการวิเคราะห์

จากการพิจารณาในส่วนของค่าตอบแทนที่ได้รับของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี พบว่า โดยรวมค่าตอบแทนเฉลี่ยที่นิสิตได้รับเท่ากับ 44.91 บาทต่อชั่วโมง โดยค่าตอบแทนต่ำสุดเท่ากับ 24 บาทต่อชั่วโมง และสูงสุดที่ 150 บาทต่อชั่วโมง ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายคณะ พบว่า คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ได้รับค่าตอบแทนเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 45.98 บาทต่อชั่วโมง รองลงมา ได้แก่ นิสิตคณะอัญมณี (ค่าตอบแทนเฉลี่ยเท่ากับ 44.63 บาทต่อชั่วโมง) และ นิสิตคณะเทคโนโลยีทางทะเล (ค่าตอบแทนเฉลี่ยเท่ากับ 39.21 บาทต่อชั่วโมง) ตามลำดับ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5 อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในประเด็นของความเหมาะสมของค่าตอบแทนที่ได้รับ พบว่า นิสิตทั้ง 3 คณะ เห็นว่าอัตราค่าตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ทำ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนมากถึงร้อยละ 76.69 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 5 ค่าตอบแทนที่ได้รับ (บาทต่อชั่วโมง) ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี

คณะ	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่าต่ำสุด (Min)	ค่าสูงสุด (Max)	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation)
คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์	45.98	24.00	150.00	14.64
คณะเทคโนโลยีทางทะเล	39.21	30.00	50.00	5.86
คณะอัญมณี	44.63	30.00	150.00	17.08
ทั้งหมด	44.91	24.00	150.00	14.59

ที่มา: จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 6 ความเหมาะสมของค่าตอบแทนที่ได้รับของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี

คณะ		ความเหมาะสมของค่าตอบแทนที่ได้รับเมื่อเทียบกับปริมาณงานที่ทำ	
		ไม่ใช่	ใช่
คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์	ความถี่ (ราย)	57	185
	สัดส่วน (ร้อยละ)	23.55	76.45
คณะเทคโนโลยีทางทะเล	ความถี่ (ราย)	17	55
	สัดส่วน (ร้อยละ)	23.61	76.39
คณะอัญมณี	ความถี่ (ราย)	9	33
	สัดส่วน (ร้อยละ)	21.43	78.57
ทั้งหมด	ความถี่ (ราย)	83	273
	สัดส่วน (ร้อยละ)	23.31	76.69

ที่มา: จากการวิเคราะห์

สำหรับในประเด็นของช่องทางในการหางานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี พบว่า การแนะนำของเพื่อนเป็นช่องทางหลักในการหางานพิเศษนอกเวลาเรียน รองลงมา ได้แก่ ช่องทาง Social Media การแนะนำของรุ่นพี่ และการแนะนำของอาจารย์ ตามลำดับ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายคณะ พบว่า ช่องทางหลักในการหางานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ คือ การแนะนำของเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 66.12 รองลงมา ได้แก่ การแนะนำของรุ่นพี่ ช่องทาง Social Media และการแนะนำของอาจารย์ ตามลำดับ ส่วนช่องทางหลักในการหางานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตคณะเทคโนโลยีทางทะเล คือ ช่องทาง Social Media คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมา ได้แก่ การแนะนำของเพื่อน การแนะนำของรุ่นพี่ และป้ายประกาศ ตามลำดับ ในขณะที่ช่องทางหลักในการหางานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตคณะอัญมณี คือ ช่องทาง Social Media คิดเป็นร้อยละ 61.90 รองลงมา ได้แก่ การแนะนำของเพื่อน การแนะนำของรุ่นพี่ และป้ายประกาศ ตามลำดับ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 7 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาใน

ประเด็นของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนในภาพรวม พบว่า การตัดสินใจด้วยตนเองมีความสำคัญมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ญาติ เพื่อน และผู้ที่มีประสบการณ์ ตามลำดับ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาแยกตามรายคณะพบว่า นิติศาสตร์และศิลปศาสตร์ตัดสินใจทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนด้วยตนเองมากที่สุด มากถึงร้อยละ 83.47 และบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนรองลงมา ได้แก่ ญาติ เพื่อน และผู้ที่มีประสบการณ์ ตามลำดับ ส่วนคณะเทคโนโลยีทางทะเลนั้น พบว่า ตนเองก็มีอิทธิพลมากที่สุดในการตัดสินใจทำงานพิเศษนอกเวลาเรียน คิดเป็นร้อยละ 72.22 ซึ่งบุคคลที่มีอิทธิพลรองลงมา ได้แก่ เพื่อน ญาติ และผู้ที่มีประสบการณ์ ตามลำดับ สำหรับคณะอัญมณีพบว่า ตนเองก็มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนมากที่สุดเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 69.05 ในขณะที่บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทำงานพิเศษรองลงมา ได้แก่ เพื่อน ญาติ และผู้ที่มีประสบการณ์ รายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 7 ช่องทางในการหางานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี

คณะ		ช่องทางในการหางานพิเศษนอกเวลาเรียน					
		การแนะนำ ของรุ่นพี่	การแนะนำ ของเพื่อน	การแนะนำ ของอาจารย์	Social Media (เช่น facebook, Instagram)	ป้าย ประกาศ	Google
คณะวิทยาศาสตร์ และศิลปศาสตร์	ความถี่ (ราย)	137	160	97	109	47	25
	สัดส่วน (ร้อยละ)	56.61	66.12	40.08	45.04	19.42	10.33
คณะเทคโนโลยี ทางทะเล	ความถี่ (ราย)	25	43	17	48	24	6
	สัดส่วน (ร้อยละ)	34.72	59.72	23.61	66.67	33.33	8.33
คณะอัญมณี	ความถี่ (ราย)	14	19	8	26	14	6
	สัดส่วน (ร้อยละ)	33.33	45.24	19.05	61.90	33.33	14.29
ทั้งหมด	ความถี่ (ราย)	176.0	222.0	122.0	183.0	85.0	37.0
	สัดส่วน (ร้อยละ)	49.44	62.36	34.27	51.40	23.88	10.39

หมายเหตุ: ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ที่มา: จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 8 บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี

คณะ		บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทำงานพิเศษนอกเวลาเรียน				
		ตนเอง	เพื่อน	ญาติ	ผู้มีชื่อเสียง	ผู้ที่มีประสบการณ์
คณะวิทยาศาสตร์ และศิลปศาสตร์	ความถี่ (ราย)	202	112	133	14	38
	สัดส่วน (ร้อยละ)	83.47	46.28	54.96	5.79	15.70
คณะเทคโนโลยีทาง ทะเล	ความถี่ (ราย)	52	31	22	8	20
	สัดส่วน (ร้อยละ)	72.22	43.06	30.56	11.11	27.78
คณะอัญมณี	ความถี่ (ราย)	29	19	14	6	6
	สัดส่วน (ร้อยละ)	69.05	45.24	33.33	14.29	14.29
ทั้งหมด	ความถี่ (ราย)	283	162	169	28	64
	สัดส่วน (ร้อยละ)	79.49	45.51	47.47	7.87	17.98

หมายเหตุ: ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ที่มา: จากการวิเคราะห์

2. ผลกระทบของการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี

ผลกระทบของการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านการศึกษา ด้านการเงิน ด้านความสัมพันธ์ ด้านอารมณ์และความรู้สึก ซึ่งจากการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของผลกระทบของการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียน จำแนกตามคณะ ด้วยค่าสถิติ F พบว่า ค่าเฉลี่ยของผลกระทบแต่ละด้านไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ (ตารางที่ 9) ซึ่งโดยภาพรวม พบว่า การทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี ส่งผลกระทบทั้ง 5 ด้าน ในระดับมาก โดยเมื่อเรียงลำดับของผลกระทบแล้ว สะท้อนว่า การทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนส่งผลกระทบต่อด้านการเงิน หรือทำให้รายได้เพิ่มขึ้นมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 รองลงมา ได้แก่ ผลกระทบด้านอารมณ์และความรู้สึก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60) ผลกระทบด้านสุขภาพร่างกาย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54) ผลกระทบด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45) และผลกระทบด้านการศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42) ตามลำดับ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 10

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจำแนกตามรายคณะ พบว่า นิสิตคณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์เห็นว่าการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนสร้างผลกระทบด้านการเงินมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 รองลงมาได้แก่ ผลกระทบในด้านอารมณ์และความรู้สึก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67) ด้านสุขภาพร่างกาย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60) ด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60) และด้านการศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46) ตามลำดับ ส่วนนิสิตคณะเทคโนโลยีทางทะเล เห็นว่า การทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนสร้างผลกระทบในด้านการเงินมากที่สุดเช่นกัน คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 รองลงมาได้แก่ ผลกระทบในด้านสุขภาพร่างกาย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43) ด้านอารมณ์และความรู้สึก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43) ด้านการศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28) และด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26) ตามลำดับ ในขณะที่นิสิตคณะอัญมณีมีความเห็นว่า การทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนสร้างผลกระทบในด้านการเงินมากที่สุดเช่นเดียวกัน คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 รองลงมาได้แก่ ผลกระทบในด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50) ด้านอารมณ์และความรู้สึก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50) ด้านการศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45) และด้านสุขภาพร่างกาย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของผลกระทบของการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี จำแนกตามคณะ

ผลกระทบของการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียน	จำแนกตามคณะ	
	ค่าสถิติ F	Sig.
ด้านสุขภาพร่างกาย	1.846	0.159
ด้านการศึกษา	1.050	0.351
ด้านการเงิน (รายได้เพิ่มขึ้น)	0.347	0.707
ด้านความสัมพันธ์	1.453	0.235
ด้านอารมณ์และความรู้สึก	2.233	0.109

ที่มา: จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 10 ผลกระทบของการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี

คณะ		ผลกระทบ				
		ด้านสุขภาพร่างกาย	ด้านการศึกษา	ด้านการเงิน	ด้านความสัมพันธ์	ด้านอารมณ์และความรู้สึก
คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์	ค่าเฉลี่ย	3.60	3.46	3.85	3.50	3.67
	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ราย)	242	242	242	242	242
	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.92	0.93	0.89	1.09	0.94
คณะเทคโนโลยีทางทะเล	ค่าเฉลี่ย	3.43	3.28	3.79	3.26	3.43
	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ราย)	72	72	72	72	72
	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.84	0.98	0.71	1.02	0.82
คณะอัญมณี	ค่าเฉลี่ย	3.36	3.45	3.93	3.50	3.50
	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ราย)	42	42	42	42	42
	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.01	0.94	0.81	0.80	0.67
ทั้งหมด	ค่าเฉลี่ย	3.54	3.42	3.85	3.45	3.60
	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ราย)	356	356	356	356	356
	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.92	0.94	0.85	1.05	0.89

หมายเหตุ: คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 คือ ระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 คือ ระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 คือ ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 คือ ระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 คือ ระดับน้อยที่สุด

ที่มา: จากการวิเคราะห์

อภิปรายผล

พฤติกรรมและลักษณะงานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรีส่วนใหญ่ทำงานในร้านอาหาร และร้านสะดวกซื้อ เป็นหลัก โดยนิสิตส่วนใหญ่ทำงานในช่วงเวลา 18.01-24.00 น. ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษกร ถาวรประสิทธิ์ (2563) ซึ่งพบว่า นิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา ส่วนใหญ่ทำงานพิเศษประเภทงานบริการลูกค้า ในช่วงค่ำ (19.01-24.00 น.) ในทำงานทุกวัน (จันทร์-อาทิตย์) ทั้งนี้ค่าตอบแทนเฉลี่ยที่นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรีได้รับเท่ากับ 44.91 บาทต่อชั่วโมง โดยค่าตอบแทนต่ำสุดเท่ากับ 24 บาทต่อชั่วโมง และสูงสุดที่ 150 บาทต่อชั่วโมง ซึ่งนิสิตทั้ง 3 คณะ เห็นว่า อัตราค่าตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ทำ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนมากถึงร้อยละ 76.69 ซึ่งผลการศึกษาในประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งศิริ มีแก้ว, วรรณรักษ์ งามแมน และ พิทักษ์ ศิริวงศ์ (2561) ซึ่งทำการศึกษาเกี่ยวกับการให้ความหมายและกระบวนการทำงานนอกเวลาของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตเพชรบุรี โดยพบว่า นักศึกษาจะเลือกทำงานที่ได้รับค่าตอบแทนเหมาะสมกับระยะเวลาในการทำงาน สำหรับในประเด็นของช่องทาง

ในการหางานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี พบว่า การแนะนำของเพื่อนเป็นช่องทางหลักในการหางานพิเศษนอกเวลาเรียน รองลงมา ได้แก่ ช่องทาง Social Media การแนะนำของรุ่นพี่ และการแนะนำของอาจารย์ ตามลำดับ โดยบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจหางานพิเศษนอกเวลาเรียนมากที่สุด คือ ตนเอง รองลงมา ได้แก่ ญาติ เพื่อน และผู้ที่มีประสบการณ์ ตามลำดับ ซึ่งผลการศึกษาในประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งศิริ มีแก้ว, วรรณรักษ์ งามแมน และ พิทักษ์ ศิริวงศ์ (2561) ซึ่งพบว่า นักศึกษาเริ่มทำงานจากการถูกชักชวนจากเพื่อนที่ทำงานอยู่ คำแนะนำของผู้ปกครอง อาจารย์ เพื่อน และการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และนักศึกษาจะเลือกสมัครงานตามความต้องการของตนเอง และงานวิจัยของ บุษกร ถาวรประสิทธิ์ (2563) ที่พบว่า นิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงานพิเศษนอกเวลาเรียนจากญาติ เพื่อน และคนรู้จัก

ผลกระทบของการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันตามคณะของนิสิต โดยการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนส่งผลกระทบด้านการเงิน หรือทำให้รายได้เพิ่มขึ้นในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยของผลกระทบสูงที่สุด ซึ่งจากการสอบถามเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะที่ได้จากการเก็บข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่าการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนถือได้ว่าเป็นช่องทางสำคัญในการสร้างรายได้ระหว่างเรียน รวมถึงลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับผู้ปกครองเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังทำให้นิสิตมีรายได้เพียงพอสำหรับการใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาและในชีวิตประจำวันอีกด้วย ผลการศึกษาในส่วนนี้สอดคล้องกับงานศึกษาของ ภคมน โกคะธิรกุล, วิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย, ดารินทร์ โพธิ์ตั้งธรรม และ ญาณวุฒิ ผุ่งทองเจริญ (2563) ซึ่งได้ผลกระทบจากการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยในจังหวัดนครปฐม และพบว่าการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนทำให้เกิดผลกระทบต่อการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยในจังหวัดนครปฐม ส่วนผลกระทบรองลงมา ได้แก่ ผลกระทบด้านอารมณ์และความรู้สึก ซึ่งการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนมีผลกระทบต่อการอารมณ์และความรู้สึกในระดับมาก นั่นคือ การทำงานนอกเวลาเรียนพิเศษส่งผลกระทบต่ออารมณ์และความรู้สึกของนิสิตในระดับมาก ซึ่งบางครั้งการทำงานพิเศษอาจจะทำให้นิสิตเกิดความรู้สึกเครียด กัดดัน แต่ขณะเดียวกันจากการสอบถามก็พบว่า การทำงานพิเศษนอกเวลาช่วยให้นิสิตความสามารถจัดการอารมณ์ของตนเองได้ดีขึ้น และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และปรับตัวเข้าหาผู้อื่นได้มากขึ้นอีกด้วย

สำหรับผลกระทบด้านสุขภาพร่างกายนั้น ก็มีผลกระทบในระดับมากเช่นกัน ซึ่งการทำงานนอกพิเศษนอกเวลาเรียนอาจจะทำให้ร่างกายอ่อนเพลีย ไม่สดชื่น โดยเฉพาะในกรณีที่นิสิตทำงานในช่วงกลางคืน หรือทำงานในวันที่มีเรียนหลายวิชา ซึ่งผลการศึกษาในส่วนนี้สอดคล้องกับงานศึกษาของ กมลวรรณ สุขเกษม, สุภารัตน์ โต๊ะสัน, ภาวิกา ขุนจันทร์ และ พัลลภา ศรีวิโรจน์กุล (2565) ซึ่งพบว่า การทำงาน Part Time ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยภูเก็ต โดยทำให้นักศึกษาอ่อนเพลียเป็นหลัก รองลงมา ได้แก่ การปวดเมื่อยตามร่างกาย และร่างกายได้รับการพักผ่อนไม่เพียงพอ ส่วนผลกระทบด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน พบว่า การทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนในระดับมาก นั่นคือ การทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนทำให้มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม หรือพบปะกับเพื่อนในชั้นเรียน รุ่นพี่ รุ่นน้องน้อยลง สอดคล้องกับงานของ กมลวรรณ สุขเกษม, สุภารัตน์ โต๊ะสัน, ภาวิกา ขุนจันทร์ และ พัลลภา ศรีวิโรจน์กุล (2565) ซึ่งพบว่า การทำงาน Part Time ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยภูเก็ตในระดับมาก ซึ่งทำให้การพบปะหรือทำกิจกรรมในครอบครัวน้อยลง ไม่มีเวลาให้ตนเอง ครอบครัว และเพื่อน อีกทั้งยังสร้างปัญหาในการติดต่อสานสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียนอีกด้วย

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาผลกระทบด้านการศึกษา พบว่า การทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนส่งผลกระทบต่อการเรียนของนิสิตในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยของผลกระทบน้อยที่สุด ซึ่งจากการสอบถามเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม ชี้ให้เห็นว่า นิสิตที่จะเลือกทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนในวันและเวลาที่ไม่ตรงกับตารางเรียน อีกทั้งยังเลือกงานที่เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งนอกจากจะไม่กระทบกับการเรียนแล้ว นิสิตยังเห็นว่า การทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนยังทำให้ตนเองได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเอง และสร้างประสบการณ์และเตรียมพร้อมต่อการทำงานจริงในอนาคตด้วย ซึ่งข้อมูลบางส่วนก็สอดคล้องกับงานศึกษาของ กมลวรรณ สุขเกษม, สุภารัตน์ โต๊ะสัน, ภาวิกา ขุนจันทร์ และ พัลลภา ศรีวิโรจน์กุล (2565) ซึ่งพบว่า การทำงาน Part Time ส่งผลกระทบต่อการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยภูเก็ตในระดับมากเช่นเดียวกัน อีกทั้งยังเพิ่มความกดดันในการเรียน และทำให้ผลการเรียนลดลง

องค์ความรู้ใหม่

การทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนถือได้ว่าเป็นประเด็นที่นิสิตให้ความสนใจเป็นอย่างมาก โดยการตัดสินใจทำงานขึ้นอยู่กับตัวนิสิตเอง ซึ่งนิสิตมักหางานจากการแนะนำของเพื่อน ช่องทาง Social Media การแนะนำของรุ่นพี่ และการแนะนำของอาจารย์ และนิสิตได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งสูงกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ทั้งนี้การทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนทำให้รายได้เพิ่มมากขึ้น และนำไปสู่การสร้างผลกระทบด้านอารมณ์และความรู้สึก สุขภาพร่างกาย และความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน แต่มีผลกระทบด้านการศึกษาค่อนข้างน้อย (ภาพที่ 2) นั่นสะท้อนให้เห็นว่า การทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนถือได้ว่าเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญ และส่งเสริมการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียน เนื่องจากช่วยสร้างรายได้ให้กับนิสิต แต่กลับสร้างผลกระทบต่อการเรียนไม่มากนัก หรือนั่นคือ การทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนไม่ได้ขัดหรือทำให้การเรียนของนิสิตแย่ลง

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

สรุปผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 356 ราย ประกอบด้วย นิสิตคณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 67.98 นิสิตคณะเทคโนโลยีทางทะเล ร้อยละ 20.22 และนิสิตคณะอัญมณีอีกร้อยละ 11.80 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนิสิตชั้นปี 3 ซึ่งนิสิตส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน(ไม่รวมค่าที่พัก) ในระหว่าง 4,001 - 5,000 บาท โดยเป็นนิสิตที่ทำการกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) หรือ กองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) ร้อยละ 30.06 ซึ่งจากการวิเคราะห์พฤติกรรมและลักษณะ งานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาวิทยาเขตจันทบุรี พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ทำงานในร้านอาหาร และร้านสะดวกซื้อ เป็นหลัก โดยนิสิตส่วนใหญ่ทำงานในช่วงเวลา 18.01-24.00 น. ซึ่งค่าตอบแทนที่นิสิตได้รับเฉลี่ยเท่ากับ 44.91 บาทต่อชั่วโมง โดยนิสิตส่วนใหญ่

เห็นว่าอัตราค่าตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ทำ อย่างไรก็ตาม การแนะนำของเพื่อนถือได้ว่าเป็นช่องทางหลักในการหางานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตทั้ง 3 คนะ รองลงมา ได้แก่ ช่องทาง Social Media การแนะนำของรุ่นพี่ และการแนะนำของอาจารย์ ตามลำดับ โดยบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจหางานพิเศษนอกเวลาเรียนในภาพรวมที่สำคัญมากที่สุด คือ ตนเอง รองลงมา ได้แก่ ญาติ เพื่อน และผู้ที่มีประสบการณ์

สำหรับในส่วนของผลกระทบของการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิต ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านการศึกษา ด้านการเงิน ด้านความสัมพันธ์ ด้านอารมณ์และความรู้สึก นั้น ซึ่งจากการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของผลกระทบของการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียน จำแนกตามคณะ ด้วยค่าสถิติ F พบว่า ค่าเฉลี่ยของผลกระทบแต่ละด้านไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี ส่งผลกระทบทั้ง 5 ด้าน ในระดับมาก โดยเมื่อเรียงลำดับของผลกระทบแล้ว สะท้อนว่าการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนส่งผลกระทบด้านการเงิน หรือทำให้รายได้เพิ่มขึ้นมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 รองลงมา ได้แก่ ผลกระทบด้านอารมณ์และความรู้สึก ผลกระทบด้านสุขภาพร่างกาย ผลกระทบด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และผลกระทบด้านการศึกษา ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนถือได้ว่าเป็นที่สนใจและมีความสำคัญกับนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี ดังนั้นเพื่อเป็นการสนับสนุนนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพาเองก็ควรให้ความสำคัญและผลักดันการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียน และควรมีการวางแผนนโยบายหรือมาตรการที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม ตลอดจนอาจจะมีการตั้งหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบในการประสานงานหรือช่วยนิสิตในการหางานพิเศษนอกเวลาเรียนให้กับนิสิต

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาในครั้งนี้ง่าเน้นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเพื่องานวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้น เพื่อผู้วิจัยเห็นว่าควรศึกษาข้อมูลในเชิงลึกด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ หรือการวิจัยเชิงแบบผสม (Mixed Method) รวมด้วย ซึ่งน่าจะทำให้ผลการวิจัยครอบคลุมและมีความชัดเจนมากขึ้น

2.2 การวิจัยในครั้งนี้ง่าเน้นกลุ่มตัวอย่างเฉพาะนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี ซึ่งในการวิจัยครั้งต่อไป อาจจะขยายผลเป็นนิสิตของทุกคณะในมหาวิทยาลัยบูรพา หรือทำการวิจัยเชิงเปรียบเทียบของนิสิตทั้ง 3 วิทยาเขต

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ใช้ค่าเฉลี่ย ความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วย ANOVA เป็นหลัก เพื่อให้การวิเคราะห์มีความสมบูรณ์มากขึ้น อาจจะใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) หรือการวิเคราะห์ด้วยวิธีการอื่นเพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ สุขเกษม, สุภารัตน์ โต๊ะสัน, ภาวิกา ขุนจันทร์ และ พัลลภา ศรีวิโรจน์กุล. (2565). การทำงาน Part Time ส่งผลต่อการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยภูเก็ต. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 11 และนานาชาติครั้งที่ 4 วิทยาการจัดการ 2022: “วิชาการก้าวหน้า เศรษฐกิจก้าวไกล ก้าวไปกับชุมชน”* (น. 85-101). ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- จิตินันท์ ดาวศรี, พรนภา ทิพย์กองลาด, พิรพล เข้มผง, สมเชาว์ ดับไศรก, สุทธิดา เฟ่งพิศ, วรวัฒน์ วิสฤตไพศาล และ จันทิรศม์ ภูติอริยวัฒน์. (2564). แนวทางการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 11(1), 59-74.
- ตรีณัฐ ไพชนนัตวิจิตร และ สรลشنا อิติสวรรค์. (2565). *ผลกระทบการแพร่ระบาดของโควิด-19 ต่อการศึกษา*. สืบค้น 5 พฤษภาคม 2565. จาก <http://www.eco.ru.ac.th/images/document/article/TreeNut/publish02-02.pdf>.

นุชนาท ช่วยหวัง, จุไรรัตน์ ปนแก้ว, พรรณวดี ขำจริง, และ ลลิตา ภคเมธาวี. (2560). ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการทำงาน Part Time ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*, 3(2), 260-270.

บุษกร ถาวรประสิทธิ์. (2563). ผลกระทบทางการศึกษาของนิสิตปริญญาตรีที่ทำงานพิเศษระหว่างเรียน: กรณีศึกษานิสิตภาคปกติ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*, 16(1), 83-101.

ภคมน โภคะธีรกุล, วิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย, ดารินทร์ โพธิ์ตั้งธรรม และ ญาณวุฒิ ฝูงทองเจริญ. (2563). ผลกระทบจากการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในจังหวัดนครปฐม. *วารสารวิชาการการจัดการภาค รัฐและเอกชน*, 2(3), 115-124.

มหาวิทยาลัยบูรพา. (2565). *สถิตินิสิต*. สืบค้น 5 พฤษภาคม 2565. จาก <https://reg.buu.ac.th/registrar/home.asp>.

รุ่งศิริ มีแก้ว, วรณรักษ์ งามแมน และ พิทักษ์ ศิริวงศ์. (2561). การให้ความหมายและกระบวนการทำงานนอกเวลาของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตเพชรบุรี. *วารสาร Veridian E-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 11(2), 2596-2609.

